

СИСТЕМНІ СКЛАДОВІ СТРАТЕГІЇ ПОЛІВЕКТОРНОСТІ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ

SYSTEM COMPONENTS OF POLY VEKTOR STRATEGY IN THE INVESTMENT ENVIRONMENT OF UKRAINE

Визначено основні питання відносно створення сприятливого економічного середовища для суб'єктів господарювання і концентрації коштів в межах національної економіки, призводить до забезпечення позитивних результатів. Зазначено вчених, які займалися теоретико-методичними засадами щодо інвестиційної політики держави. Окреслено системні складові стратегії полівекторності, що визначаються у розбудові системи державного інвестування. Зауважено основні інвестиційні фактори, щодо розвитку інвестиційної активності в країні. Виділено основні етапи інвестиційної діяльності в рамках національної економіки. Наведено приклади найбільш актуальних рейтингів, якими можливо користуватися при розробці полівекторної стратегії. Запропоновано механізм полівекторного розвитку, як складову стратегії полівекторності в інвестиційному середовищі країни. Висвітлено сутність кожного елементу механізму полівекторного розвитку, як складова стратегії полівекторності в інвестиційному середовищі країни. Підсумовано базис формування полівекторної стратегії інвестиційного середовища країни.

Ключові слова: інвестиційне середовище, інвестиційна політика, сприятливий інвестиційний клімат, фактори.

Определены основные вопросы относительно создания благоприятной экономической среды для субъектов хозяйствования и концентрации средств в рамках национальной экономики, приводит к обеспечению положительных результатов. Указано ученых, занимавшихся теоретико-методическими основами по инвестиционной политике государства. Определены системные составляющие стратегии поливекторности, определяемых в развитии системы государственного инвестирования. Замечено основные инвестиционные факторы, по развитию инвестиционной активности в стране. Выделены основные этапы инве-

стиционной деятельности в рамках национальной экономики. Приведены примеры наиболее актуальных рейтингов, которым можно пользоваться при разработке поливекторных стратегий. Предложен механизм поливекторных развития как составляющая стратегии поливекторности в инвестиционной среде страны. Указана сущность каждого элемента механизма поливекторных развития как составляющая стратегии поливекторности в инвестиционной среде страны. Подведены базис формирования поливекторных стратегии инвестиционной среды страны.

Ключевые слова: инвестиционная среда, инвестиционная политика, благоприятный инвестиционный климат, факторы.

The main questions concerning the creation of a favorable economic environment for economic entities and the concentration of funds within the national economy are determined, which leads to the provision of positive results. The noted scientists who were engaged in theoretical and methodological principles regarding the investment policy of the state. The system components of polyvector design strategies are defined, which are determined in the development of the state investment system. The main investment factors concerning the development of investment activity in the country are noted. The basic stages of investment activity within the framework of the national economy are separated. Examples of the most relevant ratings that can be used in the development of a polygon strategy are given. The mechanism of polyvector development as a component of polyvector strategy in the investment environment of the country is proposed. The essence of each element of the mechanism of polyvector development as an integral part of the polyvector strategy in the investment environment of the country is highlighted. Summed up the basis of the formation of polyvector strategy of the investment environment of the country.

Key words: investment environment, investment policy, favorable investment climate, factors.

УДК 336.5

Кравчун А.С.

к.держ.упр., здобувач
Класичний приватний університет

Постановка проблеми. Складовими інвестиційної політики держави є інвестиційний клімат та рівень розвитку інфраструктури інвестиційної діяльності, що надають основний поштовх до визначення полівекторної стратегії в інвестиційному середовищі країни. Однак варто зауважити, що з точки зору дослідників економічної теорії інвестиційна політика держави не може бути перманентною, тому розробка багатьох варіантів розвитку подій (полівекторності) може змінюватись залежно від умов економічного розвитку країни. Збільшення зусиль держави в напрямку створення сприятливого економічного середовища для суб'єктів господарювання і концентрації коштів в межах національної економіки призводить до забезпечення позитивних результатів, а також її

заходи дозволяють впроваджувати полівекторну стратегію інвестиційного середовища України.

Комплекс таких економічних факторів політики, як структурно-галузєва, амортизаційна, податкова, грошово-кредитна політика тощо, безпосереднім чином є взаємопов'язаним з інвестиційним середовищем країни. Тому, як наслідок, перед вченими постає проблема визначення рівня впливу системних складових стратегії полівекторності в інвестиційному середовищі країни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-методичні засади щодо інвестиційної політики висвітлено у працях вчених: Д.В. Задихайла, В.К. Мамутова, В.М. Пашкова, О.П. Подцерковного, В.А. Устименка, В.С. Щербини тощо. Оцінку інвестиційного клімату в країні наступні

вчені: М.М. Вакулич, М.В. Дубина, Д.С. Пілевич, Д.В. Ляпін, С.О. Москвін, С.С. Погореловський, С.В. Тютюнникова, Л.О. Мельнік, Г.І. Фролова, Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тіщенко та інші. Визначення чинників інвестиційного середовища було окреслено в таких працях вчених. як: О.І. Баранівський, І.М. Крупка, А.А. Пересада, С.О. Гуткевич, Б.М. Данилишин, М.Х. Корецький, О.І. Дацій. Хоча питання інвестиційного середовища в країні є поширеною темою дослідження науковців, але пошук шляхів розвитку інвестиційного середовища за рахунок полівекторної стратегії розвитку вимагає додаткового дослідження. Тому розгляд питання щодо механізмів формування полівекторної стратегії відносно інвестиційного клімату потребує подальшого розгляду.

Постановка завдання. Метою статті є формування механізму реалізації полівекторного розвитку, як складову стратегії полівекторності в інвестиційному середовищі країни.

Виклад основного матеріалу. Системні складові стратегії полівекторності визначаються у розбудові системи державного інвестування в таких напрямках: трансформація методології, розробка, оцінювання та відбір інвестиційних проєктів; окреслення характерних рис, що мають бути відсутніми або інвестиційних проєктів, які підтримуються на рівні держави; пріоритезація інвестиційних проєктів, що є експорторієнтованими та замінюють імпортерне виробництво; державно-приватне партнерство відносно прямих державних інвестицій, визначення інструментальної бази, що може вплинути на підтримку прозорості інвестиційних проєктів; моніторинг інвестиційної діяльності; активне зростання інвестиційного ринку та розбудова соціальної інфраструктури – залучення фінансових ресурсів від фінансово-кредитних установ на пільгових умовах; залучення закордонного досвіду щодо впровадження нових видів інвестування; створення сприятливого економічного середовища для функціонування міжнародних ринків капіталу (кооперація фондових бірж, захист прав інвестора, вирішення наявних питань депозитарію цінних паперів, удосконалення клірингової та розрахункової системи); визначення основних заходів відносно активізації держави приватного партнерства, наприклад як концесії, спільна діяльність, угоди про розподіл продукції тощо; налагодження на приватних підприємствах різноманітних організаційних форм ведення інноваційної діяльності, яка сприяє приватним інвестиціям.

Одним з важливих процесів стратегії полівекторності є систематизація згідно сьогоденних умов функціонування економічних відносин, що впливають на кінцеву конфігурацією інвестиційного законодавства. Основними інвестиційними факторами щодо розвитку інвестиційної активності в країні виступають: невизначеність інвестиційних пріори-

тетів, початкове формування інституцій по залученню інвестицій, адміністративні бар'єри, наявна інфраструктура, умови інвестування для різних підприємств [1]. Також складовою полівекторної стратегія розвитку національної економіки виступає правовий господарський порядок (Стаття 5. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання) – визначає умови впровадження інвестиційної політики країни [9].

Визначення єдиного шляху розвитку національної економіки не є ефективним, тому розробка полівекторної стратегії є найбільш дієвим заходом, яка адаптується до впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток національної економіки. Потенціальними показниками, на основі чого можливо сформулювати стратегію вважаються: 1) інтегральне значення міжнародних рейтингів інвестиційної привабливості України; 2) інтегральний показник оцінювання факторів впливу на інвестиційний клімат України. Важливим етапом розробки стратегії є визначення можливого іноземного капіталу в межах національної економіки: дослідження об'єктів та формування системи нормативних показників; оцінка і аналіз отриманої інформації; забезпечення учасників інвестиційної діяльності в Україні об'єктивною інформацією; прогнозування розвитку негативних наслідків на об'єкт інвестування. Найбільш актуальними рейтингами, якими можливо користуватися при розробці стратегії є такі рейтинги: рейтинг ведення бізнесу "Doing Business", Індекс журналу "Euromoney", Index of Economic Freedom, Індекс інвестиційної привабливості ЄБА, Індекс брендів країн та Індекс інвестиційної активності.

Також, важливим є використання інтегральних показників інвестиційного клімату в Україні: стратегії та тактики державної політики, рівень політичної культури, наявність корупції, структурні зміни в галузях економіки, внутрішній ринок країни, фінансова система країни, рівень захисту бізнесу, соціальне страхування в країні та підтримка, ринок праці, інфраструктура, розвиненість науки та техніки, природні ресурси, стан екологічної безпеки в Україні. Варто підкреслити, що на сьогодні розробка полівекторної стратегії є актуальною, враховуючи нестабільну економічну ситуацію в Україні. Наявність такої стратегії дозволить краще адаптуватися до ситуації в країні. Одна з найбільших проблем в Україні – недосконала правова сфери інвестування [3]

Тому, варто підкреслити основні фактори, що впливають на недовіру інвесторів до України: нерівномірний розподіл інвестицій по регіонах України; неоднозначність державної стратегії щодо подальшого інвестиційного майбутнього галузей країни; корупція в усіх сферах економіки країни; непрозорість судової системи; правове середовище; складне адміністрування податків;

нестабільний економічний стан країни; бар'єри при митному оформленні; отримання банківських кредитів і позик; рівень розвитку промислової, фінансової та соціальної інфраструктури; політична ситуація.

Основні стандарти інвестиційної діяльності мають три наслідки щодо прийняття рішень, в якому напрямку рухатись. По-перше, це визначення майбутніх витрат на оплату праці, умови праці та соціальних гарантій. По-друге, це рівень невизначеності змін відносно вищезазначених стандартів у майбутньому, а також права власності інвестора. По-третє, це визначення ціни всіх активів приватного підприємства, які можуть змі-

нитися внаслідок інвестування у нього. Варто зауважити, що існують три основні підходи залучення іноземних інвестицій, які можуть стати частиною полівекторної стратегії: 1) лібералізація правил руху капіталу або принцип «відкритого вікна»; 2) Постійний моніторинг руху іноземного капіталу для здійснення капітальних операцій з відстеження своїх тенденцій капіталу; 3) Державне таргетування іноземних інвестицій щодо обсягів, географічних і галузевих напрямів руху іноземного капіталу в національній економіці[2].

Основними етапами інвестиційної діяльності в рамках національної економіки може бути наступне [4]: 1) аналіз економіко-правових умов

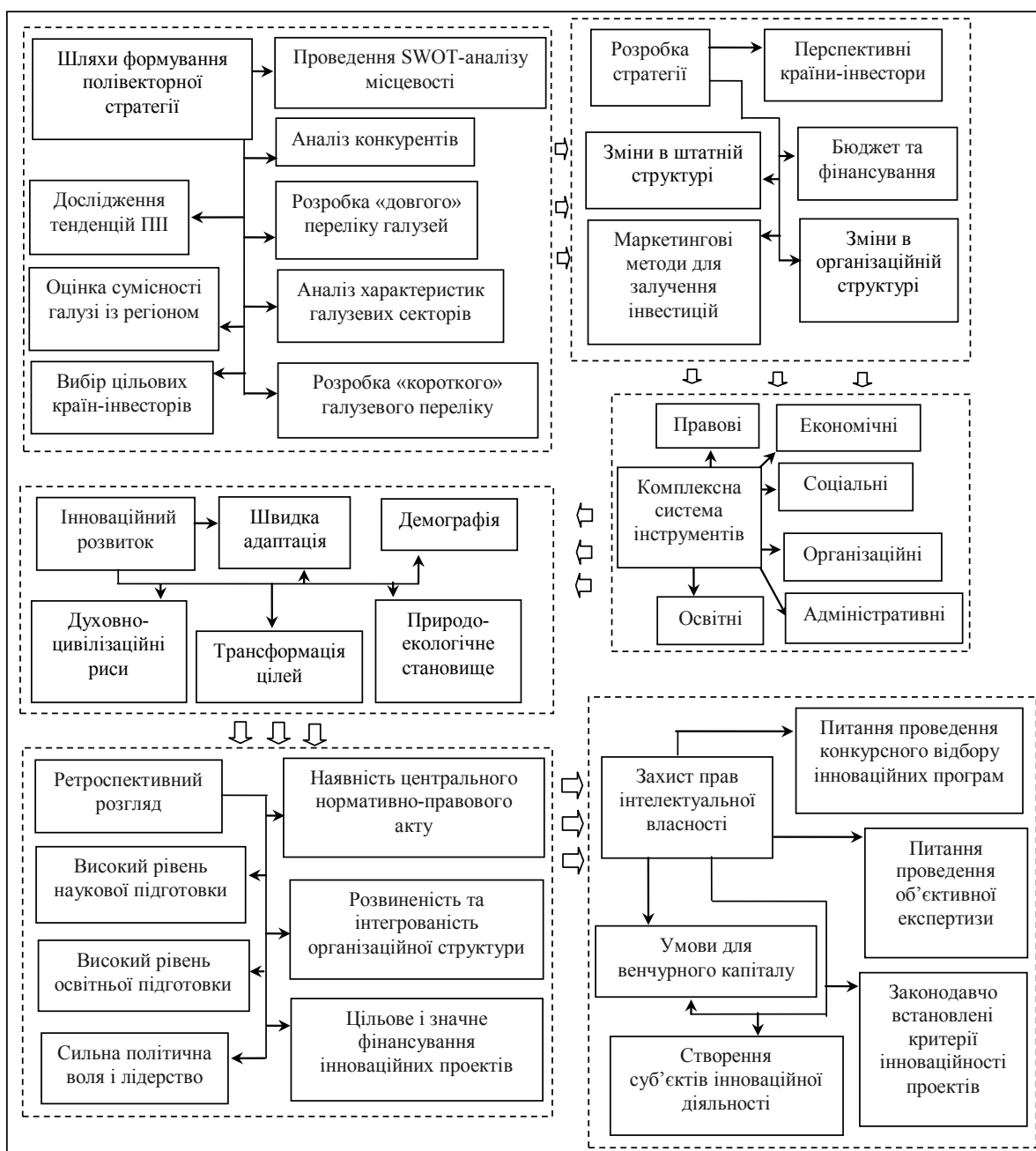

Рис. 1. Механізм полівекторного розвитку, як складова стратегії полівекторності в інвестиційному середовищі країни

інвестиційної діяльності; 2) оцінка інвестиційного потенціалу; 3) розробка стратегічних цілей; 4) визначення альтернатив стратегічних напрямків інвестиційної діяльності; 5) формування інвестиційних ресурсів; 6) інвестиційна політика; 7) оцінка результативності інвестиційної стратегії. Основна роль інвестиційної стратегії у полівекторній стратегії полягає у [5]: механізми економічного та соціального розвитку галузей країни; балансуванні у використанні інвестиційних ресурсів; інтенсифікації в реалізації перспективних можливостей національної економіки; зниженні рівня впливу негативних зовнішніх факторів інвестиційного середовища; визначення стратегічних змін в організаційних культурах галузей; інструментів інвестування.

До основних правил інвестиційної діяльності можливо віднести [6]: термін окупності; ризикованість інвестицій; мобільність фінансових коштів; сприятлива економічна ситуація [3]. Інвестиція, як економічна категорія, відіграє вагомий роль як на макро-, так і на мікрорівні, в першу чергу, для простого і розширеного відтворення, структурних перетворень, максимізації прибутків і на цій основі вирішення багатьох соціальних проблем [7, с. 59].

Також при розробці полівекторної стратегії варто зауважити, що імплементація інвестиційної діяльності є успішною внаслідок показників, що характеризують емоційну привабливість країн та регіонів, перш за все це оцінка складного процесу, що вимагає врахування значної кількості чинників [8, с. 154].

Для України великого значення набуває формування внутрішніх інвестицій, зокрема ті, що покликані вирішити соціальні проблеми у суспільстві, які характерні для перехідної економіки та можуть виступати формування ринкового інституційного середовища. Перевагою полівекторної стратегія є підвищення бюджетної ефективності шляхом зростання дохідної частини чи скорочення витратної частини державного бюджету [6].

На основні механізми полівекторного розвитку як складової стратегії полівекторності в інвестиційному середовищі країни (рис.1) є розподіл на блоки елементів, що на певних етапах впливають на реалізацію стратегії. Тому варто їх визначити; шляхами полівекторного розвитку стратегії є дослідження ПІІ, оцінка сумісності галузі із регіоном, проведення SWOT-аналізу місцевості, аналіз конкурентів, розробка «довгого» переліку галузей (найбільш пріоритетні галузі інвестування), аналіз характеристик галузевих секторів, розробка «короткого» галузевого переліку (найбільш інноваційні галузі інвестування). В цілому розробка стратегії включає такі етапи – перспективні країни-інвестори, зміни в штатній структурі, бюджет та фінансування, маркетингові методи для залучення інвестицій, зміни в організаційній структурі. До комплексної системи інструментів формування

стратегії слід віднести такі методи – правові, економічні, соціальні, організаційні, адміністративні освітні. Інноваційний розвиток внаслідок впровадження полівекторної стратегії характеризується зміною в природно-екологічному становищі, демографії, адаптаційні можливості суспільства, зміною духовно-цивілізаційних рис. Під ретроспективним розглядом стратегії повинна мати наступні елементи – наявність центрального нормативно-правового акту, розвиненість та інтегрованість організаційної структури, цільове і значне фінансування інноваційних проектів, сильна політична воля і лідерство, високий рівень освітньої підготовки, високий рівень наукової підготовки. Однак важливою складовою на сьогодні для полівекторної стратегії є захист прав інтелектуальної власності – проведення конкурсного відбору інноваційних програм, проведення об'єктивної експертизи, умови для венчурного капіталу, законодавчо встановлені критерії інноваційності проектів, створення суб'єктів інноваційної діяльності (законодавче врегулювання питання).

Висновки з проведеного дослідження. Для того щоб підвищити інвестиційні можливості та покращити інвестиційний клімат в Україні, що становить базис формування полівекторної стратегії інвестиційного середовища країни, доцільно вжити наступних заходів: 1) досягнення консенсусу між усіма політичними партіями спрямування їх зусиль на вирішення загальнонаціональних проблем; 2) формування зовнішньої політики; 3) використання Національним банком України всіх можливих методів для боротьби з інфляцією; 4) страхування закордонних інвесторів; 5) визначення балансу інвестицій відносно кожного регіону країни; 6) покращення поточних нормативно-правових актів відносно їх релевантності до законодавство ЄС.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- 1.Вербицька Г. Л. Проблеми та перспективи залучення інвестицій в економіку України. Тернопіль: "Інноваційна економіка" Тернопільська Державна с/г дослідна станція ІКСГП НААН, 2016. 48–52 с.
- 2.Шаров О. М. Питання стратегії залучення прямих іноземних інвестицій у контексті дотримання інтересів економічної безпеки держави. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2015. 41-50 с.
- 3.Однорог М. А. Політика інвестиційного забезпечення як засіб реалізації стратегії розвитку сільськогосподарського підприємства. Київ: Аудиторська фірма "Аналітик", 2014. 7-9 с.
4. Мокій А. Регіональні аспекти формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 1999.
5. Станіславчик О.Н. Проблеми формування стратегій сільськогосподарських підприємств в умо-

вах європейської інтеграції України 2011. URL: http://www.spkneu.org/index.php?option=com_content&view=article&id=213:sa_lamin1&catid=43:tezy2011section2&Itemid=113

6. Папп В. В., Бошота Н. В. Роль інвестиційних процесів у соціально-економічному розвитку країни. 2013. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n23/16.pdf>.

7. Евсеенко О. С. Инвестиции в вопросах и ответах. М.: Проспект, 2008. 324 с.

8. Мелкунов Я. С. Экономическая оценка эффективности инвестиций и финансирования инвестиционных проектов. М.: Дим, 2009. 287 с.

9. Стаття 5. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання – Господарський Кодекс України. 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

10. Пономаренко Т. В. Прогнозування імовірності банкрутства в контексті оцінювання економічної стійкості підприємства // Економічний аналіз. 2016. No 2. С. 160–168.

REFERENCES:

1. Verbytska H. L. (2016) Problemy ta perspektyvy zaluchennia investytsii v ekonomiku Ukrainu [Problems and prospects of attraction of investments into the economy of Ukraine]. Ternopil: Ternopil'ska derzhavna s/h doslidna stantsiia IKSHP NAAN, pp. 48–52. (in Ukrainian)

2. Sharov O. M. (2015) Pytannia stratehii zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii u konteksti dotrymannia interesiv ekonomichnoi bezpeky derzhavy [The issue of the strategy of attraction of foreign direct investment in the context of observance of interests of the economic security of the state]. Kyiv: Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen, pp. 41–50. (in Ukrainian)

3. Odnoroh M. A. (2014) Polityka investytsiinoho zabezpechennia yak zasib realizatsii stratehii rozvytku silskohospodarskoho pidpriemstva [Policy of invest-

ment support as a means of implementing the strategy of agricultural enterprise development]. Audytorska firma "Analityk", pp. 7–9. (in Ukrainian)

4. Mokii A. (1999) Rehionalni aspekty formuvannia spriyatlyvoho investytsiinoho klimatu v Ukraini [Regional aspects of the formation of a favorable investment climate in Ukraine]. Lviv, DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M.I. Dolishnoho NAN Ukrainy». (in Ukrainian)

5. Stanislavchuk O.N. (2011) Problemy formuvannia stratehii silskohospodarskykh pidpriemstv v umovakh yevropeiskoi intehratsii Ukrainy [Problems of formation of strategies of agricultural enterprises in conditions of European integration of Ukraine]. URL: http://www.spkneu.org/index.php?option=com_content&view=article&id=213:sa_lamin1&catid=43:tezy-2011section2&Itemid=113

6. Papp V. V., Boshota Papp N. V. (2013). Rol investytsiinykh protsesiv u sotsialno-ekonomichnomu rozvytku krainy [The role of investment processes in the socio-economic development of the country]. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n23/16.pdf>.

7. Evseenko O. S. (2008) Ynvestytsyy v voprosakh y otvetakh [Investments in questions and answers]. Moscow: Prospekt, 324 P. (in Russian)

8. Melkunov Ya. S. (2009) Ekonomycheskaia otsenka efektyvnosti investytsyi v fynansyrovaniya ynvestytsyonnykh projektov [Economic evaluation of the effectiveness of investments and financing of investment projects]. Moscow: Dim, 287 P.

9. Stattia 5. Konstytutsiini osnovy pravoporiadku u sferi hospodariuvannia. Hospodarskyi Kodeks Ukrainy (2003) [Statte 5. Constitutional foundations of the rule of law in the sphere of commercial activity. Commercial Code of Ukraine] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

10. Ponomarenko T. V. Prohnozuvannia imovirnosti bankrutstva v konteksti otsiniuvannia ekonomichnoi stiikosti pidpriemstva // Ekonomichnyi analiz. 2016. No 2. S. 160–168.

Kravchun A.S.

Candidate of Science in Public Administration, Degree Seeking Applicant
Classic Private University

SYSTEM COMPONENTS OF POLY VEKTOR STRATEGY IN THE INVESTMENT ENVIRONMENT OF UKRAINE

The components of the investment policy of the state are the investment climate and the level of development of the infrastructure of investment activity, which give the main impetus to the definition of poly vector strategy in the investment environment of the country. However, it should be noted that from the economic theory researchers' point of view the investment policy of the state cannot be permanent, therefore, the development of many variants of developments (poly vector) can vary depending on the conditions of the country's economic development.

The complex of such economic policy factors as structural and sectoral, depreciation, tax, monetary and other policies, etc., is directly related to the investment environment of the country. Therefore, as a consequence, scientists are faced with the problem of determining the level of influence of the system components of the poly vector strategy in the country's investment environment.

The purpose of the article is to create a mechanism for the implementation of poly vector development, as an integral part of the poly vector strategy in the country's investment environment.

The survey is based on the analysis of the main factors of investment activity, as well as stages and rules of the mentioned above activity, and its poly vector character which influences the general state of the national economy.

One of the important processes of the poly vector strategy is the systematization according to the current conditions of the functioning of economic relations, which influence the final configuration of investment legislation. The main investment factors in the development of investment activity in the country are: the uncertainty of investment priorities, the initial formation of institutions for attracting investment, administrative barriers, the existing infrastructure, investment conditions for different enterprises

The definition of the way for the development of a national economy is not effective; therefore, the development of a poly vector strategy is the most effective measure that adapts to the influence of external and internal factors on the development of the national economy. Potential indicators on which basis it is possible to formulate a strategy are considered: 1) the integral value of international ratings of Ukraine's investment attractiveness; 2) integral indicator of the estimation of factors influencing the investment climate in Ukraine.

The main factors that affect the distrust of investors in Ukraine are emphasized: the uneven distribution of investments in the regions of Ukraine; ambiguity of the state strategy regarding the future investment future of the country's industries; corruption in all spheres of the country's economy; opacity of the judicial system; legal environment; complex administration of taxes; unstable economic state of the country; barriers for customs clearance; obtaining bank loans and loans; level of development of industrial, financial and social infrastructure; political situation.

The mechanism of poly vector development as a component of the poly vector development strategy in the country's investment environment is the division of elements into elements that at certain stages influence the implementation of the strategy. Therefore, it is worth determining them; the ways of the vector development of the strategy are the direct foreign investment research, assessment of the compatibility of the industry with the region, SWOT analysis of the area, analysis of competitors, the development of a long list of industries (the most priority investment sectors), analysis of the characteristics of sectoral sectors, development of a "short" list of industries (the most innovative investment industry). The complex system of instruments for shaping the strategy should include the following methods – legal, economic, social, organizational, administrative educational.

Thus, it's necessary to increase investment opportunities and improve the investment climate in Ukraine, which forms the basis for the formation of a poly vector strategy of the country's investment environment.

Let us pay a special attention to the following activities that need to be undertaken: 1) reaching a consensus among all political parties to direct their efforts to solve national problems; 2) the formation of foreign policy; 3) use of all possible methods by the National Bank of Ukraine for struggling inflation; 4) insurance of foreign investors; 5) determining the investment balance for each region of the country; 6) improvement of current normative legal acts regarding their relevance to EU legislation

In our work, we considered an issue of the main components of the poly vector strategy. Analyzing the importance and development of the poly vector strategy the mechanism of poly vector development is proposed as a component of the strategy in the investment environment of the country, which in its turn, faces certain analytical complexities. Challenges and problematic issues outline prospects for further researches of the strategy of the poly vector strategy in the investment activity.